

Praktijkonderzoek gaat fors reorganiseren. Aver Heino, Nij Bosma Zathe en Zegveld blijven bestaan, De Marke, het lagekostenbedrijf en het hightechbedrijf hebben minder geluk. Volgens Pim Brascamp is het noodzaak: 'We zitten nu in een te ruime jas.'

Het mes gaat in Praktijkonderzoek. Door een krimpende vraag naar onderzoek maakte de Animal Sciences Group van Wageningen UR vorige week bekend dat op de Waiboerhoeve in Lelystad de hightechstal en het lagekostenbedrijf na afronding van de lopende proeven worden gesloten. Ook activiteiten op de afdelingen vleesvee/schapen, varkens en paarden zullen in Lelystad worden beëindigd. Wanneer er over twee jaar onvoltooide projectvoorstellen zijn, ondergaat het proefbedrijf De Marke in Hengelo hetzelfde lot. Wat betreft Cranendonck in Soerendonk: samen met het bedrijfsleven wordt gekeken naar de toekomstige levensvatbaarheid. De overige regionale praktijkcentra, zoals Aver Heino, Nij Bosma Zathe en Zegveld, blijven behouden. Volgens Pim Brascamp, sinds eind vorig jaar waarnemend hoofd Praktijkonderzoek, was inkrimping van het aantal praktijkbedrijven en het personeel met 25 procent onvermijdelijk. 'We stevenen dit jaar af op een verlies van vijf miljoen euro. We hebben misschien zelfs iets te lang de kat uit de boom gekeken.'

Waarom wordt er bezuinigd op Praktijkonderzoek en bijvoorbeeld niet op andere onderdelen van Wageningen UR?
'Je moet even goed onderscheid maken tussen Wageningen Universiteit en het Praktijkonderzoek. Wageningen Universiteit richt zich op studenten en promovendi. Over het aantal studenten hoeven we niet te klagen en daarom is er geen aanleiding om iets te gaan doen in Wageningen. Vijf jaar geleden is daar overigens gereorganiseerd. De verplaatsing van Zodiak, onderdeel van ASG in Wageningen, gaat dan ook gewoon door. Focus 2006,

zoals de kostensaneringsplannen heten, treft de onderzoeksinstituten die onder Wageningen UR vallen en daar is het Praktijkonderzoek van ASG er één van. De saneringsvoorstellen liggen nu bij de raad van bestuur van Wageningen UR, die het uiteindelijk besluit neemt over wat er gebeurt.'

Is het huidige aantal onderzoeksopdrachten afgenomen of is de inkrimping meer op de toekomst gericht?
'De omzet is de laatste jaren met een kwart gedaald tot 23 miljoen. Door te investeren

We hebben iets te lang de kat uit de boom gekeken

in ontwikkelingen van nieuwe markten, zowel regionaal als internationaal, denken we dat we deze omzet in de toekomst kunnen behouden. De binnenlandse sector krimpt, er is een lagere omzet in de hele sector en door de traag lopende economie is het bedrijfsleven terughoudend in het investeren in onderzoek. We zitten nu in een te ruime jas, we halen minder omzet dan nodig is. Het aantal medewerkers zal terug moeten van 200 naar 150, waarbij er zowel plaatsen op kantoor als praktijkmedewerkers zullen verdwijnen. Ook al hanteren we niet graag een kaasschaafmethode, wanneer de huidige organisatie in balans is, zal je overall iets moeten doen.'

De binnenlandse sector krimpt al jaren. Is er nooit geprobeerd meer opdrachten vanuit het buitenland te krijgen? Het Brabantse Cranendonck ligt toch heel dicht bij België?

'Ieder land heeft op het gebied van onderzoek zijn eigen nationale trots. De grootste opdrachtgevers, de overheden, zullen niet zo snel onderzoek aan buitenlandse instituten gunnen. We oriënteren ons wel degelelijk in het buitenland. We hebben al een aantal universitaire partners en verkennen nu Oost-Europese landen zoals Roemenië, Polen en Hongarije. Voordat je daar geld investeert, moet je wel goed hebben rondgekeken.'

'Rond 1 november willen we de knoop doorhakken of we met een melkveebedrijf in het zuiden doorgaan of niet. Cranendonck uitbreiden op de huidige locatie is erg moeilijk en vraagt grote investeringen. Blijven, verplaatsen en een bredere insteek kiezen zijn nu de opties die worden onderzocht, maar daar moeten dan wel meerdere partijen bij worden betrokken vanwege de financiële haalbaarheid.'

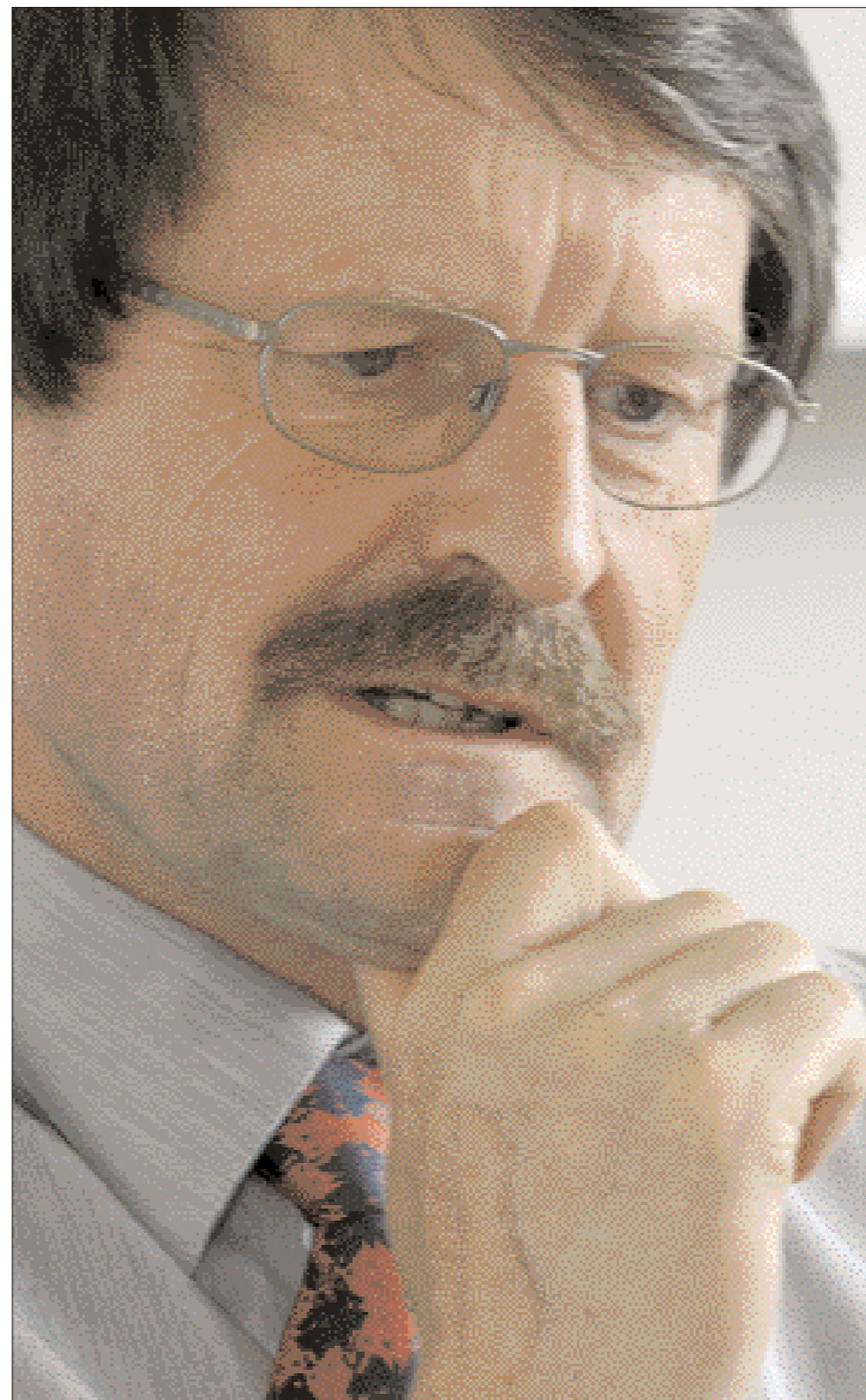
Waarom is bij de keuze van het wel of niet open blijven de financiering als uitgangspunt gekozen? De mate waarin op onderzoeksgebied nog een bijdrage wordt geleverd is toch belangrijker?

'Het maatschappelijk belang en het onderzoeksbelang vallen niet altijd samen. Een maatschappelijk belang laat zich niet altijd vertalen in financiële middelen. Wanneer overheid, boeren en bedrijfsleven er onvoldoende voor overhebben, dan is het maatschappelijk belang blijkbaar toch niet groot genoeg. De vraag die overblijft, maar dat geldt niet alleen voor onze sector, is of er nog wel genoeg geïnvesteerd wordt in Nederland in kennis en onderzoek.'

Wat gebeurt er met de centra die afgestoten worden?

'Dat weten we nog niet precies, maar ik verwacht dat ze wel te gelde gemaakt worden. Mogelijk aan partijen die op die locaties geen onderzoek willen doen.

Voor het hightechbedrijf en het lage-

kostenbedrijf geldt dat over twee jaar de doelstellingen zijn gehaald en op dat moment bekijken we de situatie. Het is onzinnig om te denken dat we deze stallen kunnen verbouwen zodat we nu ons geld niet in het nieuwe aspectenbedrijf hadden hoeven steken. Het zijn erg specifieke gebouwen. Verbouwen en omvormen is duurder dan nieuwbouw. Misschien wil het bedrijfsleven over twee jaar wel door met een aantal onderzoeken in deze stallen. Wanneer we dat zinvol achten en het kostendekkend is, gaan we natuurlijk verder.'

Op het hightechbedrijf staan melk- en voerrobots van Lely. Het is voor te stellen dat Lely er wel geld voor overheeft om het bedrijf draaiende te houden voor promotie. Hoe onafhankelijk blijven onderzoeksresultaten bij de steeds belangrijker wordende externe geldschieters?

'Dan plakken we er een sticker met de merknaam Lely op. We maken altijd duidelijke afspraken over de manier van onderzoek en het naar buiten treden met de resultaten. We zijn een open organisatie. Ook de opdrachtgever is uiteindelijk het meest gebaat bij onafhankelijk onderzoek.'

Hebben veehouders meebeslist over welke centra open blijven?

'Dit is geen besluit dat je zomaar even neemt. We hebben afgelopen halfjaar de wegen die we wilden inslaan, voorgelegd aan de verschillende vakgroepen van LTO. Ook is er van gedachten gewisseld met de productschappen. In hun eerste reacties aan de pers hoor ik nu begrip, omdat zij ook inzien dat het instandhouden van de huidige overcapaciteit te veel geld kost. Wanneer we louter experimenteel onderzoek zouden doen, zouden we alles kunnen concentreren in Lelystad. Maar we willen niet te boek komen te staan als proevenclubje, ver weg van de praktijk. We zijn juist uniek omdat we dicht bij de veehouders zitten en open communiceren. Regionale centra zijn daarbij heel belangrijk, daarmee houden we goede voeling bij wat er leeft. Op regionale centra kun je de veehouder directer proeven laten zien, eenvoudiger kennis uitwisselen. Die rol willen we nu verder uitbouwen. We zullen in slankere vorm ons sterker richten op de verbinding tussen kennisaanbieder en -gebruiker.'

Jaap van der Knaap

Pim Brascamp blijft ook na forse sanering Praktijkonderzoek regionale centra belangrijk vinden

'We zijn geen pro evenclubje'